

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

LÊ THỊ HỒNG

**MẠNG LƯỚI CHỢ NÔNG THÔN
Ở HUYỆN YÊN PHONG TỈNH BẮC NINH (1986 - 2016)**

LUẬN VĂN THẠC SĨ LỊCH SỬ

THÁI NGUYÊN - 2019

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

LÊ THỊ HỒNG

**MẠNG LƯỚI CHỢ NÔNG THÔN
Ở HUYỆN YÊN PHONG TỈNH BẮC NINH (1986 - 2016)**

Ngành: Lịch Sử Việt Nam

Mã số: 8229013

LUẬN VĂN THẠC SĨ LỊCH SỬ

Người hướng dẫn: PGS. TS. Nguyễn Thị Quế Loan

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi về mạng lưới chợ nông thôn ở huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh từ năm 1986 đến năm 2016. Các số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực, dựa trên nguồn tư liệu chính thức với độ tin cậy cao và chưa được công bố trong bất cứ công trình nào khác.

Thái Nguyên, tháng 04 năm 2019

Tác giả

Lê Thị Hồng

Xác nhận của khoa chuyên môn

Xác nhận của giáo viên hướng dẫn

PGS.TS. Hà Thị Thu Thủy

PGS. TS. Nguyễn Thị Quế Loan

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập, làm luận văn, tôi đã nhận được sự hướng dẫn tận tình của PGS.TS Nguyễn Thị Quế Loan. Vì vậy, những dòng đầu tiên em muốn gửi tới cô lời cảm ơn chân thành sâu sắc.

Tôi cũng chân thành cảm ơn các Thầy, Cô giáo trong khoa Lịch Sử Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên - cơ sở đào tạo; Trung tâm GDNN - GDTX Yên Phong - Bắc Ninh - nơi tôi công tác; Ủy ban nhân dân huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh, cán bộ, nhân dân nơi tôi điền dã lấy thông tin; các đồng nghiệp, người thân đã giúp đỡ, cung cấp tư liệu, động viên để tôi hoàn thành luận văn này.

Trong quá trình nghiên cứu, mặc dù đã hết sức cố gắng, song do trình độ và thời gian còn hạn chế, nên luận văn còn nhiều thiếu sót. Tác giả kính mong nhận được sự đóng góp của các Thầy, Cô để luận văn được hoàn thiện hơn.

Thái Nguyên, tháng 04 năm 2019

Tác giả

Lê Thị Hồng

MỤC LỤC

	Trang
Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn.....	ii
Mục lục	iii
Danh mục các chữ viết tắt	iv
Danh mục các bảng.....	v
Danh mục các sơ đồ.....	vi
MỞ ĐẦU	1
1. Lí do chọn đề tài	1
2. Lịch sử nghiên cứu vấn đề.....	2
3. Mục đích, đối tượng và phạm vi nghiên cứu của đề tài	3
4. Nguồn tài liệu và phương pháp nghiên cứu	4
5. Đóng góp của đề tài	5
6. Cấu trúc của luận văn	5
Chương 1: KHÁI QUÁT VỀ HUYỆN YÊN PHONG VÀ MẠNG LƯỚI CHỢ Ở HUYỆN YÊN PHONG, TỈNH BẮC NINH TRƯỚC NĂM 1986	7
1.1. Khái quát về huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh	7
1.1.1. Vị trí địa lý và điều kiện tự nhiên.....	7
1.1.2. Lịch sử hình thành và quá trình phát triển.....	9
1.1.3. Tình hình dân cư, văn hóa, xã hội	11
1.1.4. Tình hình kinh tế.....	14
1.2. Vài nét về hệ thống Chợ ở huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh trước năm 1986.....	16
Tiểu kết chương 1	21
Chương 2: CHỢ NÔNG THÔN Ở HUYỆN YÊN PHONG TỪ NĂM 1986 ĐẾN NĂM 2016	22
2.1. Phân loại chợ và đặc điểm các loại chợ ở huyện Yên Phong.....	22

2.2. Thời gian họp và cơ sở vật chất của chợ	27
2.3. Hoạt động mạng lưới chợ nông thôn ở huyện Yên Phong.....	37
2.3.1. Quá trình chuẩn bị, phương thức vận chuyển, cách thức đo lường, hình thức mua bán hàng hóa.....	37
2.3.2. Hàng hóa bày bán tại chợ	40
2.3.3. Thành phần tham gia mua bán và tập quán kiêng kỵ trong kinh doanh tại chợ	46
2.3.4. Hoạt động quản lí mạng lưới chợ nông thôn ở huyện Yên Phong.....	50
Tiểu kết chương 2	55
Chương 3: VAI TRÒ CỦA CHỢ NÔNG THÔN ĐỐI VỚI ĐỜI SỐNG, KINH TẾ HUYỆN YÊN PHONG.....	56
3.1. Vai trò của chợ trong đời sống cư dân	56
3.2. Vai trò của chợ nông thôn đối với sự phát triển kinh tế ở huyện Yên Phong...	60
3.3. Những tồn tại trong tổ chức và hoạt động của chợ nông thôn ở huyện Yên Phong	68
3.4. Chủ trương phát triển và giải pháp phát huy hiệu quả mạng lưới chợ nông thôn Yên Phong	72
Tiểu kết chương 3	80
KẾT LUẬN.....	81
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	84
PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Viết là	Đọc là
HĐND	Hội đồng nhân dân
KCN	Khu công nghiệp
KTX	Kí túc xá
ST	Siêu thị
TB	Trung bình
TT	Trung tâm
TTTM	Trung tâm thương mại
UBND	Ủy ban nhân dân

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1: Số lượng chợ ở huyện Yên Phong trước năm 1986.....	17
Bảng 2.1 : Tiêu chí phân loại chợ.....	24
Bảng 2.2: Phân loại chợ trên địa bàn huyện Yên Phong (tính đến tháng 6 năm 2016)	25
Bảng 2.3: Bảng thống kê các ngày họp chợ	29
Bảng 2.4: Bảng thống kê diện tích, cơ sở vật chất của các chợ	31
Bảng 2.5: Hệ thống giết mổ gia súc trên địa bàn huyện Yên Phong tính đến năm 2016.....	42
Bảng 3.1: Bảng thống kê số hộ buôn bán chuyên trong các chợ	57
Bảng 3.2: Bảng mức thuế hàng năm nộp được của từng chợ.....	66
Bảng 3.3: Bảng số liệu qui hoạch hệ thống siêu thị trên địa bàn huyện Yên Phong tính đến năm 2020.....	74
Bảng 3.4: Bảng số liệu qui hoạch hệ thống chợ trên địa bàn Yên Phong đến năm 2020.....	76

DANH MỤC CÁC SƠ ĐỒ

Sơ đồ 2.1: Chợ Chờ - thị trấn Chờ.....	33
Sơ đồ 2.2: Chợ Bến - Xã Đông Tiến	34
Sơ đồ 2.3: Chợ Trai- Vọng Nguyệt	35
Sơ đồ 2.4: Chợ thôn Đoài- Tam Giang.....	36

MỞ ĐẦU

1. Lí do chọn đề tài

Trong lịch sử loài người, chợ ra đời từ rất sớm. Khi sản xuất sản phẩm dư thừa, con người mang trao đổi trên thị trường để lấy một loại hàng hóa khác, đó chính là hình thức ra đời sơ khai của chợ. Qua thời gian, sản phẩm ngày một nhiều và nhu cầu trao đổi của con người ngày càng lớn, vì vậy, những nơi thuận lợi cho việc đi lại như ngã ba sông, ngã ba đường, bến sông, ven đường... đã hình thành nơi để mọi người trao đổi sản phẩm gọi là “chợ”. Về sau, tiền tệ xuất hiện giúp cho việc thanh toán, đo lường giá trị hàng hóa, sản phẩm ở chợ trở nên dễ dàng, thuận tiện hơn. Cùng với sự phát triển của nhân loại, chợ cũng ngày càng mở rộng với nhiều loại hình khác nhau. Không chỉ đơn thuần là nơi mua bán, trao đổi hàng hóa, chợ còn là nơi gặp gỡ, tâm tình, biểu hiện sắc thái văn hóa vùng đậm nét. Tìm hiểu sự phát triển của chợ nông thôn thấy được sự phong phú, đa dạng của chợ. Cũng qua đó làm sáng tỏ thêm về đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân qua các hoạt động ở chợ; hiểu được kinh tế hàng hóa trong các vùng nông thôn; mức sống của cư dân địa phương.

Huyện Yên Phong (tỉnh Bắc Ninh) có vị trí và điều kiện thuận lợi cho sự phát triển mạng lưới chợ làng, chợ liên làng. Nơi đây nằm gần quốc lộ 18, sân bay Nội Bài, có sông Cầu chạy dọc huyện nối 2 huyện Hiệp Hòa (Bắc Giang) và Yên Phong (Bắc Ninh). Là huyện nông nghiệp, năm 2009 Yên Phong có khu công nghiệp Sam Sung nên ảnh hưởng nhiều đến mức tiêu thụ hàng hóa tại các chợ gần đó. Trong xu thế hội nhập với sự phát triển của các kênh bán hàng tiện ích, trung tâm thương mại, siêu thị... mang lại nhiều sự lựa chọn cho người tiêu dùng khi mua sắm. Nhiều người tiêu dùng chuyển dần thói quen mua sắm ở chợ truyền thống sang siêu thị và các kênh bán hàng khác. Do vậy, nghiên cứu về mạng lưới chợ nông thôn ở huyện Yên Phong có ý nghĩa khoa học và thực tiễn. Qua nghiên cứu, tác giả mong muốn sẽ làm rõ về sự phát triển và thực trạng mạng lưới chợ nông thôn ở huyện Yên Phong, tỉnh Bắc Ninh từ năm